

Rozmowy z Polakami 16: Z Marią o Bożym Narodzeniu

(...)

Paulina: Będzie spontanicznie, więc Maria nie znasz pytań!

Maria: Ok. Dobrze.

P. Okej. To powiedz mi gdzie spędzasz Boże Narodzenie.

M. Boże Narodzenie spędzam z moją mamą, bratem i jego żoną i z synem w moim rodzinnym mieszkaniu w Krakowie.

P. A, w Krakowie. Ok.

M. Tak.

P. Co najbardziej lubisz w świętach?

M. A.. ja jestem smakoszem. Dla mnie najważniejsze na święta są, są te dania, które przygotowuje moja mama, a szczególnie barszcz z uszkami, którego mogę zjeść....dużo...

P. To znaczy?

M. Myśle że trzy miski na stop procent. **Tak po dziesięć uszek spokojnie mogę zjeść.**

P. Myślę, że **barszcz sam w sobie** nie jest za bardzo tuczący, ale uszka to już inna historia.

M. Tak tak, ale robimy wyjątkowo **malutkie**. I ja je robię i właśnie za moment będę.. **zabieram się do pracy**. Będę je robić.

P. A z czym są wasze uszka?

M. Z grzybami zawsze. Zawsze. U nas tradycyjnie jest bez mięsa wigilia. Bo ¹ teraz wiem, że można jeść mięso, natomiast u nas zawsze jest bez mięsa. I to jest w porządku.

P. A pijecie alkohol?

M. Na Wigilii nie, natomiast jest u nas w domu taka tradycja, że po Pasterce, na którą nie zawsze chodzimy, wtedy możemy zacząć pić. I zwykle tak jest, że.. że cośtam popijamy,... i nie jest to wino.

P. Tak, oczywiście. Myślę, że to większość rodzin tak robi, chociaż słyszałam też o ludziach, którzy już popijają sobie jakąś nalewkę, jakąś wiśniówkę przy robieniu uszek, bo wiesz, że taki czas, kiedy razem godzina pracuje nad jedzeniem jest stresujący, jest dużo emocji, **może dojść do jakiejś kłótni**, także tu dla relaksu kieliszeczek.

M. Tak, no niektórzy nawet dla smaku, żeby **wyostrzyć smak** piją jakąś nalewkę, albo jakiegoś drinka. To jest dobry pomysł.

P. Tak, sama planuję tak zrobić!

M. Będziesz lepić uszka?

¹ This „bo” doesn't mean actually because. It's just a filler word.

Rozmowy z Polakami 16: Z Marią o Bożym Narodzeniu

P. Nie, moja mama już wszystko zaplanowała dużo wcześniej. Zrobiła uszka chyba dwa tygodnie temu, które... i **czekają sobie**. Teraz... już konsultuje ze mną jakie dania będą, więc pytała mnie, ile karpia mam kupić... Boże! Zero! Nienawidzę karpia. A ty?

M. Naprawdę nie lubisz karpia?

P. Nie.. smakuje dla mnie jak błoto.

M. No trochę tak, bo on ma taki specyficzny, specyficzny smak. Ale nie. Ja bardzo lubię, tylko irytują mnie te **ości** oczywiście. Nigdy nie kupowałam fileta, bo nie wiem, czy to jest sens, czy w ogóle ten filet jest bez ości faktycznie, ale tak. Karp ma bardzo specyficzny smak.

P.No.. a czy jest jakaś tradycja bożonarodzeniowa, której nie lubisz?

M. Tradycja... hm...chyba nie do końca lubię to **dzielenie się opłatkiem**, bo jest takie... wymuszone **składanie życzeń**, gdzie w zasadzie spotykasz się z ludźmi, którym na co dzień życzysz dobrze i to jest takie, takie trochę wymuszone. I pamiętam, że zawsze tak czekaliśmy na tę, na tę kolację i jeszcze to dzielenie się opłatkiem... no czasami też jeszcze pamiętam, że mój tata **czytał Pismo Święte** przed wigilią i to też.. ta tradycja niespecjalnie mi się podobała.

P. Mhm,. Tak. U mnie też jest zawsze fragment Pisma. To jest ten taki sztywny moment. Jako dziecko to wszyscy mi składali życzenia w stylu : „żebyś miała dużo przyjaciół, żebyś miała dobre oceny w szkole”. I ja wszystkim odpowiadałam: „Nawzajem.”

M. No tak... no.. w sumie i tak na co dzień życzy się wszystkim wszystkiego najlepszego, zdrowia i tak dalej. I to taki jest zbędny dla mnie element. Ale tak, żebyś czegoś tak bardzo bardzo nie lubiła, to na pewno na pierwszym miejscu musi być sprzątanie przed świętami. Święteczne porządki.

P. Właśnie! Umyłaś okna dla Jezusa? Nie wiem, czy wiesz, ale Jezus chodzi po domach i sprawdza. I jak nie umyjesz okna i on zobaczy, że masz brudne okno albo **zacieki** to.. nie będziesz mieć szczęścia w miłości.

M. Na prawdę?

P. Tak! No to w takim razie kończmy i ja idę myć okna.

And now time for some analysis!

1.Spokojnie

Talking about barszcz and uszka Maria says: **Tak po dziesięć uszek spokojnie mogę zjeść.**

Spokojnie means here – easily, without a problem. If someone asks you: **Naprawdę możesz wypić 6 piw?** Can you really drink 6 beers? You can reply: **Spokojnie.** Yes, sure.

2. Zabieram się do pracy

Maria said she is going to start making uszka right after our recording. She said **Zabieram się do pracy.** **Zabierać się** literally means to take yourself somewhere/ away. **Do pracy** does not mean she is taking

herself to her workplace, but she is going to start doing or making something. You can use this verb with other activities. For example: **Zabieram się do pisania pracy magisterskiej już pół roku.** I have been starting to write my master thesis for half a year now. Or **Zabieram się do sprzątnia!** I'm going to clean now! Think how you can use this phrase!

3. Może dojść do jakiejś kłótni

I said that Christmas preparations are hectic and can lead to some conflicts. I said **Może dojść do jakiejś kłótni.** Which literally mean *It can arrive to some argument.* But we would rather translate it *Some argument can happen.* The phrase **dojść do** is often used in a collocation **Doszło do nieporozumienia.** A misunderstanding happened. Another one would be: **Doszło do pomyłki.** A mistake happened. Notice we do not blame anyone for these situations. They just simply happen. Christmas magic or something.

4. Czekają sobie

Speaking about my mum preparing the Christmas in advance, I said she made the uszka, froze them and now they are waiting in the freezer. Instead of saying **uszka czekają** I said **uszka czekają sobie.** This word **sobie** is just kinda animating the **uszka.** They are like those little creatures which are patiently waiting to be eaten. But you can add **sobie** to more verbs. When you are smoking on a balcony and someone is asking you "Hej! Co robisz?" then you can reply "A nic. Palę sobie" meaning "I'm just smoking". Literally *I am smoking for myself.* Another example: You are asking a child what they were doing, and they say "Rysuję sobie". Of course, it means "I'm just drawing".

Ćwiczenia

1. Kto to?

	Maria	Paulina
1. Pije alkohol dopiero po pasterce.		
2. Uwielbia barszcz z uszkami.		
3. Nie lubi karpia.		
4. Nie znosi świątecznych porządków		

2. O jakich tradycjach mówimy? Podkreśl te, które były w dialogu

dzielenie się opłatkiem, odwiedzanie grobów bliskich na cmentarzu, świąteczne porządki, dodatkowe miejsce przy stole dla wędrowca, śpiewanie kolęd, czytanie Pisma Świętego przed kolacją wigilijną, msza o północy – Pasterka, prezenty pod choinką, 12 potraw, oglądanie „Kevina samego w domu”, składanie sobie życzeń

3. Wpisz frazy z listy do zdań

ości, dochodzi do, zabieram się, sobie, spokojnie, wyostrzyć smak, zacieki, sam w sobie, zbędny

1. - Jesteś pewien, że wniesiesz sam tę szafę na drugie piętro? – Tak,
2. Zawsze przed obiadem 100 mililitrów wódki, żeby
3. Jak ty umyłś to lustro?! Przecież tu są straszne
4. Wydaje mi się, że prezent dla mamy to wydatek.
5. Barszcz nie jest taki zły, ale nie znoszę uszek.
6. Nie chcę spotykać się z bratem. Zawsze, kiedy się widzimy konfliktów.
7. Boże, ile ta ryba ma Nie będę tego jadł! Następnym razem kup fileta.
8. Jeszcze tylko skończę myć łazienkę i do robienia pierniczek.
9. Tak wczoraj siedziałem na toalecie i myślałem: „Po co nam tyle szynki?”

Słownictwo:

błoto – mud
dojść do – to happen
dzielenie się opłatkiem – breaking/ sharing the Christmas wafer
malutkie - tiny
nalewka – sweet, strong liquor
nawzajem – likewise
ości – fishbones
Pismo Święte – the bible
popijać – to drink a bit
sam w sobie – on its own
składanie życzeń – telling the wishes
smakosz – ktoś, kto lubi jeść
sztywny – stiff
tuczący - fattening
wyostrzyć smak – to sharpen the taste
zabierać się do czegoś – to start doing something
zacieki - smudges

Rozmowy z Polakami 16: Z Marią o Bożym Narodzeniu

Odpowiedzi:

1.1.M, 2.M, 3.P, 4.M

2.dzielenie się opłatki, świąteczne porządki, czytanie Pisma Świętego, Pasterka, składanie sobie życzeń

3.1.spokojnie, 2.wyostrzyć smak, 3. Zacieki, 4.zbędny, 5. Sam w sobie, 6. Dochodzi do, 7. Ości, 8. Zabieram się, 9. sobie